

שו"ת שרידי אש חלק ב סימן נו עמוד תקי

אם אב רשאי לגייר את בנו הקטן שנולד מנכרית.

ולכן בצירוף כל הטעמים המבוארים למעלה, דעתי נוטה להתיר הרצאה על משפטי ישראל בפני קהל שומעים שאינם יהודים. ופשוט, שאם בין קהל השומעים נמצאים גם יהודים, שודאי מותר. כמש"ל. יחיאל יעקב וויינברג

בישראל הרוצה ללמד תורה לבנו הנולד מנכרית

ברלין, יום א' ל"ו למב"י תרצ"ז
לידידי הרה"ג מהר"י דינר נ"י רב בק"ב יצ"ו
שלום לכת"ר ולב"ב שיחי'

מכתבו קבלתי ומפני הטרדה נתעכבתי בתשובתי ובבוא היום מכתבו אני ממחר להשיב לו. ע"ד שאלתו בבן ישראל שנולד לו מנכרית אם מותר ללמדו תורה, ואם מותר להכניסו בברית ישראל. וכת"ר הביא מתוס' יו"ט פ"ג דקידושין מי"ג וכו'.

והנה כבר דן בשאלה זו בשו"ת מהר"מ שיק ז"ל חלק יו"ד סי' רמ"ח והעלה להלכה, שאם אמו מסכמת ודאי שמותר לגיירו, ובדיעבד יכולים בי"ד לגיירו אפילו אם לא בא מעצמו, עיי"ש שהביא ראי' מסנהדרין ס"ח, ב תוד"ה קטן, והתם בפחות מג' לא שייך מעצמו ומוכח דלא כהב"ח.

והא דאסור לכתחלה, הוא משום דחשיב כגזל, שלגוי יש זכות על בניו ובגירות נוטל ממנו את בנו. וזה ל"ש בנידון דידן, שהרי אביו רוצה בכך. ועוד דבדיניהם הרי הוא כאביו ול"ש גזל. ועיין במלמד להועיל יו"ד סי' פ"ז שנגע בזה. ובאמת יש להעיר על דברי הרא"ש, הובא בטור חו"מ סי' תצ"ג, שדמי וולדות לאב ישראל. ועיי' ש"ך שם ורמב"ן על התורה פ' משפטים ובכנה"ג יו"ד סי' רצ"ז.

אך יש לעורר על זה מצד אחר, כיון שטעם שמגיירין קטן הוא מצד זכין לאדם שלא בפניו, עי' כתובות י"א, א, ובנידון דידן אין לו זכות, שהרי בוודאי לא יקיים המצוות בגדלותו, וא"כ מוטב לו להשאר גוי ולא יהי' מחוייב במצות כישראל, ועיין בקונטרס וכתורה יעשה, שהעיר בזה וגם הרב הדיין פאזען ז"ל מפפ"מ כתב תשובה לאסור מטעם הנ"ל. וכן נראה לפענ"ד, שאין לגיירו בעודנו קטן. אבל ללמדו תורה נראה שמותר. ועיין במלמד להועיל ח"ב סי' ע"ז, שכתב להתיר מטעם אחר.

ולדעתי נראה שצריך לדבר עם האב והבן, אם יבטיחו להתגייר כשיהא נעשה גדול שפיר מותר ללמדו תורה. עיין בחדושי אגדות מהרש"א שבת ל"א, א ובשו"ת רע"א סי' מ"א מה שהקשה עליו. ויש להאריך בזה.

ומ"מ נ"ל, שמותר לקבלו לבית הספר ולהמתין עד שיגדיל וירצה לקבל עליו עול תורה ומצוות ואז יטבלו אותו בפני ג' אנשים בני תורה (עיין מהר"מ שיק שם). והמילה שמלוהו בקטנותו טובה ומועילה ואינו צריך להטפת דם ברית, כמבואר באחרונים. וכתבתי בחפזון למלא בקשתו.

ידידו
יחיאל יעקב וויינברג

אם מותר לשנות עזבונות קהילה שאין בה עניים

שאלה

ב"ה מוש"ק פ' בא תרצ"ד, ווירצבורג
שוכט"ס לכבוד הדרת גאונו מוהר"ר יחיאל וויינבערג נ"י

אחד"ש כראוי אני מוסר למכו"ת הדפין האלה בבקשה לחוות לי דעתו הרמה בענין זה, ומאחר שאגרות של העזבונות אינן בנמצא, וגם אנשי הקהלה אינם יודעים מאומה, וכל מה שנודע הוא נכתב בדף בביה"כ דהארבורג, וכמו שכתוב כן נעתק פה, ובפרט משום שיותר מעשר שנים אין שום מנין שם, גם כן שם לא יותר משתים או שלש משפחות, ומשום הכי אי אפשר לאמר קדיש, וגם עניים אין שם - מכל הנני טעמים אין ספק בידי שיש להתיר לקהלה ליתן המעות לישיבת המלמדים דפה, ומכו"ת בטובתו יאמר לי אם יסכים עמי.

בבקשת שלומו
מכבדו
שמעון האנאווער